ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪਰਵਾਸੀ ਪ੍ਰਵਚਨ

Surinder Geet Dian Kahaniyan

Parvasi Parvachan

Edited by Dr. Naresh Kumar

Assistant Professor

Department of Punjabi and Dogri

Central University of Himachal Pradesh, Dharamshala (Kangra)

Ph: 9878889269, E-mail: nareshaman2002@hpcu.ac.in

Edition: First 2023

Setting: Sony Simer 85578-98799

Published by

Caliber Publication Patiala

Cont:- 9815448958 (whatsapp)

Email:- caliberpublication@gmail.com

Printed & Bound at

Twenty First Century Printing Press (Patiala)

18/24

All rights reserved

This book is sold subject to the condition that it shall not by way of trade or otherwise be lent, resold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser and without limiting the rights under copyright reserved above, no part of this publication may be reproduced stored in or introduced into a retrieval system or transmitted in any form or by any means (electronic, mechanical, photo copying, recording or otherwise), without the prior written permission of both the copyright on owner and the publisher of this book.

ਤ ਤ ਕ ਰਾ

• ਆਦਿਕਾ	. 9
ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ	
 ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਤ੍ਰਾਸਦਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਤੋਹਫ਼ਾ' ਡਾ. ਭੀਮ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ 	ਰਦਾ 11
 ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਰਚਿਤ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਤੋਹਫ਼ਾ' ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ 	17
 ਪਰਵਾਸੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪ੍ਰਵਚਨ : ਤੋਹਫ਼ਾ ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ 	23
 ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਰਚਿਤ 'ਤੋਹਫ਼ਾ' ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਗਤ ਅਧਿਐਨ ਡਾ. ਬਰਿੰਦਰ ਕੌਰ 	30
 ਬੇ-ਤਰਤੀਬ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ-ਬੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਿਰੰਜਨ ਬੋਹਾ 	38
 ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਦੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ : ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦਾ ਯਥਾਰਥ ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਬਰਾੜ 	45
• ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੀੜ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ : ਤੋਹਫ਼ਾ ਡਾ. ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ	19/24

ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਕਰਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਤੋਹੜਾ' ਦੇ ਛਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਤੌਰ ਸੁਹਿਰਦੇ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ, ਮਨੁੱਖ ਮੁਖੀ ਭਾਵਤ ਵੀ ਮੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜੱਗ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਵਜੋਂ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਰਜਸੀਲ ਉਸਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚਲਾ ਗਹਿਗੱਚ, ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਯਥਾਰਥ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰਬ ਤੇ ਪੱਛਮ ਦੇ ਸਮਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਰੰਗ, ਨਸਲ, ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਧਰਮ ਦੀ ਕੁੱਟੜਤਾ ਨਾਲ ਉਤਪੋਤ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਬੇਕਸੂਰਾਂ, ਮਾਸੂਮਾਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਕਹਿ ਤੇ ਅਸਹਿ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਸਿਖ਼ਰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਬੁਣਤਰ ਦੇ ਗਲਪੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੀ ਹੁਨਰੀ ਜਗਤ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਨਿਵੇਕਲਾ ਚੱਜ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਪਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਛੇਦਾਰ ਖੋਖਲੀਆਂ ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਸਗੋਂ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਸਹਿਜ ਮਨੋ-ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੀ ਆਪਣੇ ਮਨੋਰਥ ਵੱਲ ਸੇਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਤੋਹਫ਼ਾ' ਵਿਚੀਂ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਇਉਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ, ਧੋਖਾਧੜੀ, ਚਾਲਾਂ-ਕੁਚਾਲਾਂ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਮਾਨਵੀ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭੂਲਾਉਣ ਲਈ ਲਿਖ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਹਿਵਨ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੇਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਉੱਭਰ ਤੇ ਨਿਖ਼ਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਮੈਂ' ਪਾਤਰ ਨਿੱਜ-ਮੁਖੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ 'ਪਰ' ਹੈ, ਸਮੁੱਚੇ ਵਰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧਤਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਉਪਰੰਤ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਲੇ ਸੱਚ ਤੇ ਤੱਥ, ਕੱਥ ਤੇ ਵੱਥ ਸਦਕਾ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪਸਾਰਾਂ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਣੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਨੇ ਸਥਾਪਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਰੀ ਤੋਂ ਗਲਪਕਾਰ ਵਜੋਂ ਗੂਹੜੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਖ਼ੁਦਲਈ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਹਾਂ-ਮੁਖੀ ਸੰਕੇਤ ਹੈ।

- ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ

Caliber Publication

Patiala (Punjab) 148002 Mob. 98154-48958

E-mail. caliberpublication@gmail.com

Price: ₹ 195